

ingediend op **2041** (2023-2024) – Nr. 4
16 april 2024 (2023-2024)

Amendementen

op het ontwerp van decreet

houdende diverse bepalingen
betreffende het beleidsdomein
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,
waaronder het verbod op winst op zorg

Documenten in het dossier:

- 2041** (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- Nr. 2: Amendement
- Nr. 3: Verslag van de hoorzitting

**Vlaams
Parlement**

AMENDEMENT Nr. 2**voorgesteld door Hannes Anaf, Freya Van den Bossche,
Ludwig Vandenhove en Hannelore Goeman**

Artikel 12

Dit artikel vervangen door wat volgt:

"Art. 12. Aan artikel 4, §2, eerste lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 worden een punt 18°, punt 19° en punt 20° toegevoegd, die luiden als volgt:

18° ze waken erover dat alle overschotten op de verschillende subsidies vanuit de erkennende overheid alleen besteed worden aan zaken binnen de doelstelling van de subsidie en de basistegemoetkoming zorg;

19° ze bieden aan bewoners financiële transparantie over elk prijselement in de dagprijs, elk supplement en elk voorschot aan derden;

20° ze houden mee de zorg financieel toegankelijk door een correcte prijs voor elke component van de dienstverlening aan te rekenen en alle overschotten of marges aan te wenden op een manier die de zorgcontinuïteit in de erkende voorziening ten goede komt."

VERANTWOORDING

De ambitie van het huidige artikel 12 om een winstverbod op zorg in te schrijven is goed, maar te beperkt in omvang. Daarnaast is een winstverbod – of een verbod om winst te transfereren – ook maar zo sterk als de uitvoeringsbesluiten van het Woonzorgdecreet¹ toelaten. Dit amendement heeft tot doel het verbod op winsttransfers in de zorg beter te verankeren en in handvatten te voorzien die de Vlaamse Regering toelaten de daadwerkelijke uitvoering daarvan te controleren. Dit amendement maakt daarbij ook de keuze de dagprijs en de supplementen te vatten door het winstverbod, omdat de Vlaamse overheid immers woonzorgcentra niet alleen rechtstreeks subsidieert via bijvoorbeeld de basistegemoetkoming, subsidies in het kader van sociale akkoorden of het infrastructuurforfait, maar daarnaast ook via indirecte financiering met de zorgbudgetten uit de Vlaamse sociale bescherming (VSB): nagenoeg iedere rusthuisbewoner heeft recht op het zorgbudget zwaar zorgbehoevenden, ter waarde van 140 euro per maand (of 7 procent van de dagprijs). Daarbovenop kan men via het zorgbudget zwaar zorgbehoevenden tot 696 euro per maand bijkomende subsidie ontvangen (een derde van de dagprijs). Indirect kan de Vlaamse overheid tot 40 procent tussenkomen in de gemiddelde dagprijs van vandaag, waardoor de Vlaamse overheid een rechtstreeks belang heeft bij het reguleren van die dagprijs (met prijscontrole, dat ook een Vlaamse bevoegdheid is). Omdat deze zorgbudgetten bestaan om zorg voor kwetsbare ouderen financieel toegankelijk te houden, wordt via een winsttransfervverbod op de dagprijs een dubbele doelstelling nagestreefd: zowel het financieel toegankelijk houden van erkenningsplichtige zorgvormen als het doelmatig inzetten van de zorgbudgetten Vlaamse sociale bescherming.

Punt 18° verduidelijkt punt 17° van artikel 4, §2, van het Woonzorgdecreet² door te stellen dat eventuele overschotten of onderbestede subsidiegelden binnen de erkende voorziening moeten blijven en alleen mogen worden ingezet voor (latere) uitgaven die te maken hebben met de doelstelling van de subsidie. Ofwel een verbod op herbestemming van subsidiegelden richting doelstellingen die er niet mee te rijmen zijn.

Punt 19° versterkt de vraag tot financiële transparantie over de verschillende elementen in de dagprijs, de supplementen en de voorschotten aan derden. De bewoner moet kunnen nagaan welke bijdrage betaald wordt voor elk element van de dienstverlening op een manier die begrijpbaar en vergelijkbaar is. Daarvoor bestaat overigens al een vrij gedetailleerd kader met het ministerieel besluit tot bepaling van de samenstelling van de dagprijs, de extra vergoedingen en de voorschotten ten gunste van derden aangerekend in de woonzorgcentra en de centra voor kortverblijf type 1.³

1 <https://www.zorg-en-gezondheid.be/publicaties-en-documenten/woonzorgdecreet-en-uitvoeringsbesluiten>

2 17°: ze zetten middelen efficiënt en effectief in.

3 <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1038712>

Punt 20° voegt toe dat erkende voorzieningen mee verantwoordelijk zijn voor het financieel toegankelijk houden van de zorgvorm waarvoor ze erkend zijn en vraagt hun vanuit die optiek een correcte prijszetting te hanteren. Op die manier wordt hetzelfde principe als bij punt 18° ingevoerd voor de verschillende prijselementen, met die nuance dat de verplichting tot correcte prijszetting geen verbod is op winst, wel een vraag tot het hanteren van redelijke marges in het kader van gezonde bedrijfsvoering waarbij eventuele overschotten geherinvesteerd worden op een manier die de werking ten goede komt. Bijvoorbeeld om te innoveren, te voorzien in een buffer voor zaken die zich in de toekomst kunnen voordoen, of om zichzelf te blijven financieren. Het is niet de bedoeling dat er winst gemaakt en uitgekeerd wordt door bijdragen van bewoners, maar deze kan natuurlijk wel gebruikt worden om de eigen werking en het eigen potentieel altijd te verbeteren.

Voorzieningen behouden bij deze formulering dezelfde vrijheid die ze vandaag hebben. Wel kan de Vlaamse overheid (los van dit decreet) via de dagprijsregulering en het principe van de sectorspecifieke transparante boekhouding mee nagaan of de gehanteerde marges daadwerkelijk redelijk zijn en eventueel ook toekomstige aanvragen tot prijsverhoging blokkeren.

Tot slot zijn er los van dit amendement twee andere administratieve maatregelen die tot aanbeveling strekken: ten eerste via een uitvoeringsbesluit het mogelijk maken een dagprijsverlaging op te leggen als door Zorginspectie vastgesteld wordt dat er abnormale prijzen gehanteerd worden of winsttransfers zijn. Ten tweede zou er een detectiemethodiek ontwikkeld moeten worden zoals die vandaag al bestaat om correcte indicatiestellingen in zorgvoorzieningen na te gaan (de 'kappacontrole') zodat er doelgericht gehandhaafd kan worden zonder bijkomende planlast voor de erkende zorgvoorzieningen te genereren.⁴

AMENDEMENT Nr. 3

voorgesteld door Ann De Martelaer, Jeremie Vaneckhout en Celia Groothedde

Artikel 12

De voorgestelde tekst vervangen door wat volgt:

"18° woonzorgcentra en centra voor kortverblijf type 1 bestemmen de middelen die zij ontvangen voor financiering van de zorg en zorggerelateerde dienstverleningscomponenten in het geheel van de dienstverlening alleen voor deze zorg en zorggerelateerde dienstverleningscomponenten."

VERANTWOORDING

Met het voorliggende amendement wordt een organisatorisch werkingsprincipe toegevoegd aan artikel 4, §2, eerste lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019. De ratio achter deze regulering is het voorkomen dat middelen die worden ontvangen voor zorggerelateerde dienstverleningscomponenten (van de overheid, de bewoner ...) alleen worden bestemd voor de zorg en dus niet worden aangewend voor andere doeleinden, bijvoorbeeld vermogensonttrekking.

Dit werkingsprincipe moet samen gelezen worden met de bestaande werkingsprincipes, waaronder het 14^e organisatorische werkingsprincipe, het waarborgen van de bestuurlijke en financiële weerbaarheid en transparantie. In de memorie van toelichting bij het Woonzorgdecreet wordt uitdrukkelijk verwezen naar het advies van de strategische adviesraad (SAR) 'Aanbevelingen bij het debat over marktwerking en commercialisering in de woonzorg' van 2012, waarbij de volgende principes worden benadrukt:

- geen winstuitkering op inkomstenoverschotten uit zorg en zorggerelateerde dienstverlening;
- op niet-zorggerelateerde goederen en diensten kan eventueel winst uitgekeerd worden. Winstuitkering moet transparant gerapporteerd worden en mag in geen geval leiden tot hoge gebruikersbijdragen die de toegang tot maatschappelijk verantwoorde zorg (MVZ) belemmeren.

Door het werkingsprincipe specifiek te enten op de bestemming in plaats van het maken van winst wordt ook tegemoetgekomen aan de opmerking van de Raad Van State. De Raad van State stelde in zijn advies dat de Vlaamse Regering erop moet toezien dat een verbod verenigbaar blijft met "beginselen zoals die met betrekking tot het recht van vestiging, de vrije dienstverrichting, en de vrijheid van ondernemen, en dat inperkingen van de betrokken vrijheden zullen moeten beantwoorden aan de

⁴ <https://www.zorg-en-gezondheid.be/publicaties-en-documenten/handleiding-over-de-controle-op-indicatiestellingen-in-ouderenvoorzieningen>

voorwaarden die wat dat betreft worden voorzien in de onderscheiden Europees- en internrechtelijke teksten en de toepassing die ervan in de rechtspraak wordt gemaakt.”

Het vastleggen van de bestemming van bepaalde middelen kan wel degelijk worden beschouwd als een beperking op de vrijheid van ondernemen zoals onder andere opgenomen in de artikelen II.3 en II.4 van het Wetboek van economisch recht en van de vrijeverkeersbepalingen zoals opgenomen in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Beperkingen zijn echter toegestaan als ze berusten op een wettelijke grondslag, een legitiem doel nastreven en proportioneel zijn. Het legitieme doel betreft in dit geval onder andere de kwaliteit van de zorg, waarbij al (ook op internationale schaal) werd vastgesteld dat ongeclausuleerde vermogensonttrekking tot risico's kan leiden. Bovendien is een regulering in het belang van de continuïteit van de aanbieder en de zorgverlening aan bewoners. De regulering van winstuitkering is proportioneel, omdat het maken van winst en winstuitkering onder bepaalde voorwaarden blijven toegestaan.

Dit amendement komt ook tegemoet aan de opmerking van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, die stelde: “Het is voor de raad belangrijk dat initiatiefnemers dit rendement in de eerste plaats opnieuw investeren om hun maatschappelijke doelen te bereiken, waaronder het aanbieden van maatschappelijk verantwoorde zorg en ondersteuning.”

